

K A U N O
TECHNOLOGIJOS
UNIVERSITETAS

*Seminaras - diskusija „Socialinės skirtys Lietuvoje: ką rodo
Tarptautinės socialinio tyrimo programos duomenys? “*
**Miesto-kaimo skirtis gyventojų požiūriuose ir
socialinių problemų vertinimuose**

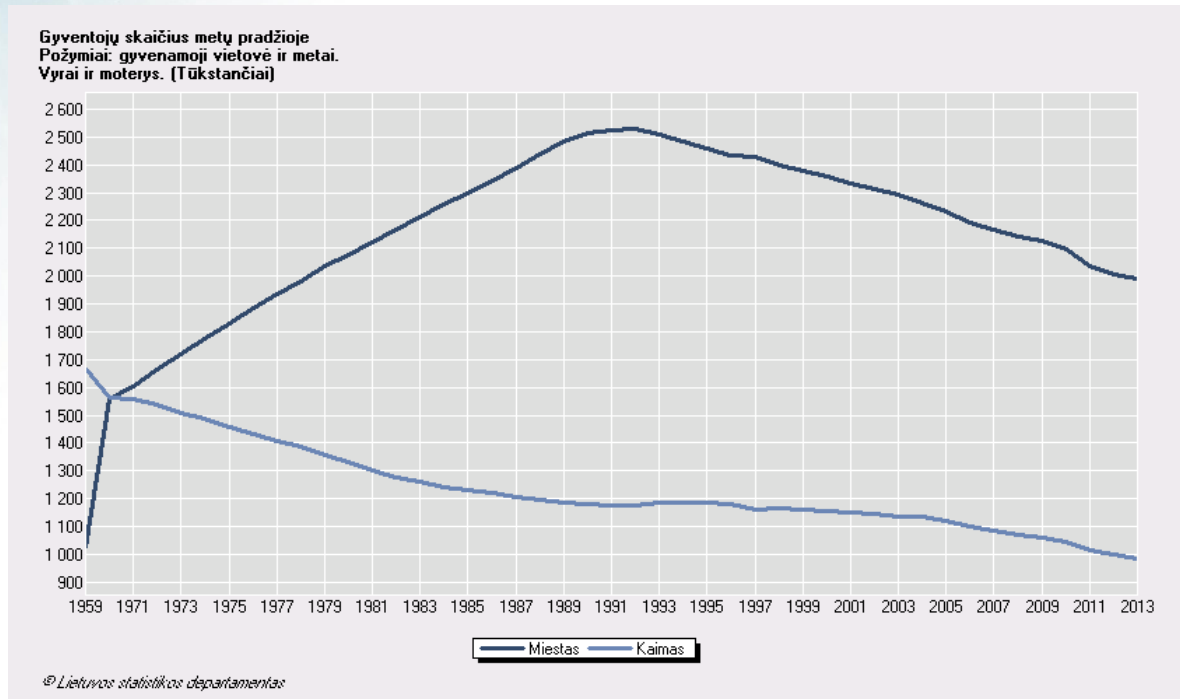
dr. Aistė Balžekienė

Projektą „*Tarptautinė socialinio tyrimo programa: Lietuvos socialinių problemų
stebėseną*“ (ISSP-LT) “ finansuoja Lietuvos mokslo taryba (sutarties Nr. SIN-07/2012)

Lietuvos gyventojų struktūra pagal gyvenamąją vietovę

- Urbanizacijos lygis Lietuvoje

- Gyventojų skaičius mieste ir kaime Lietuvoje susilygino 1970 m.
- 2013 m. pradžioje Lietuvoje miestuose gyveno 66,94%, kaimuose – 33.06% gyventojų

Apibrēžties problema

- Kas yra **miestas**? Kas yra **kaimas**?
- Kiek ir kokių imti analizės lygmenų:
 - **Miestas/kaimas?**
 - **Didmiestis/miestas/kaimas?**
- Kiek patikima saviidentifikacija? Duomenys rodo, kad nesutampa gyvenamosios vietos saviidentifikacija, ir apklausėjų (objektyvūs) duomenys (daugiau save identifikuoja kaime, nei rodo objektyvūs duomenys)

Kintamieji

- Analizė atlikta remiantis dviem kintamaisiais:
 - **1 skirstymas : miestas/kaimas**
 - Pasiskirstymas imtyje 67,7%/32.3%
 - **2 skirstymas didmiestis/miestas/kaimas**
 - Pasiskirstymas imtyje: 42,6%/25.1%/32.3%

Miesto – kaimo gyventojų požiūriai ir nuostatos:

Pranešime analizuojami 2012 m. ISSP duomenys šiose temose:

- Šalies situacijos vertinimas
- Socialinės politikos vertinimai
- Pasitikėjimas
- Asmeninės situacijos vertinimai

Pranešime pateikiami tie rezultatai, kuriuose rasti skirtumai tarp gyventojų požiūrių pagal gyvenamąją vietą

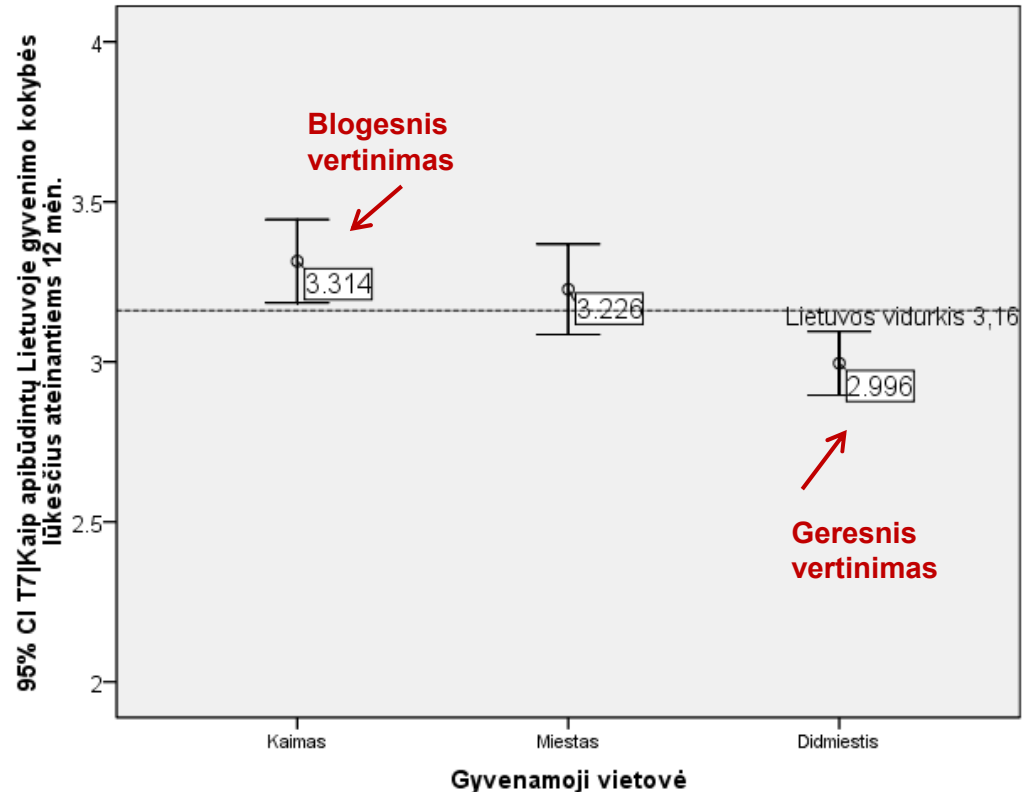
- remiantis Kruskal-Wallis, arba Man-Whitney-U testais, kai priklausomi kintamieji yra intervaliniai, Contingency C arba Phi koeficientais, kai priklausomi kintamieji yra kategoriniai

Šalies situacijos vertinimas

- Pasitenkinimas dabartine Lietuvos ekonomine situacija nesiskiria pagal gyv. vietą
- Skiriasi lūkesčiai dėl ateities gyvenimo kokybės Lietuvoje: kaimo gyventojai prasčiau vertina būsimą gyvenimo kokybę Lietuvoje

Lūkesčiai ateinantiems metams gyvenimo kokybei Lietuvoje pagal gyvenamąją vietą

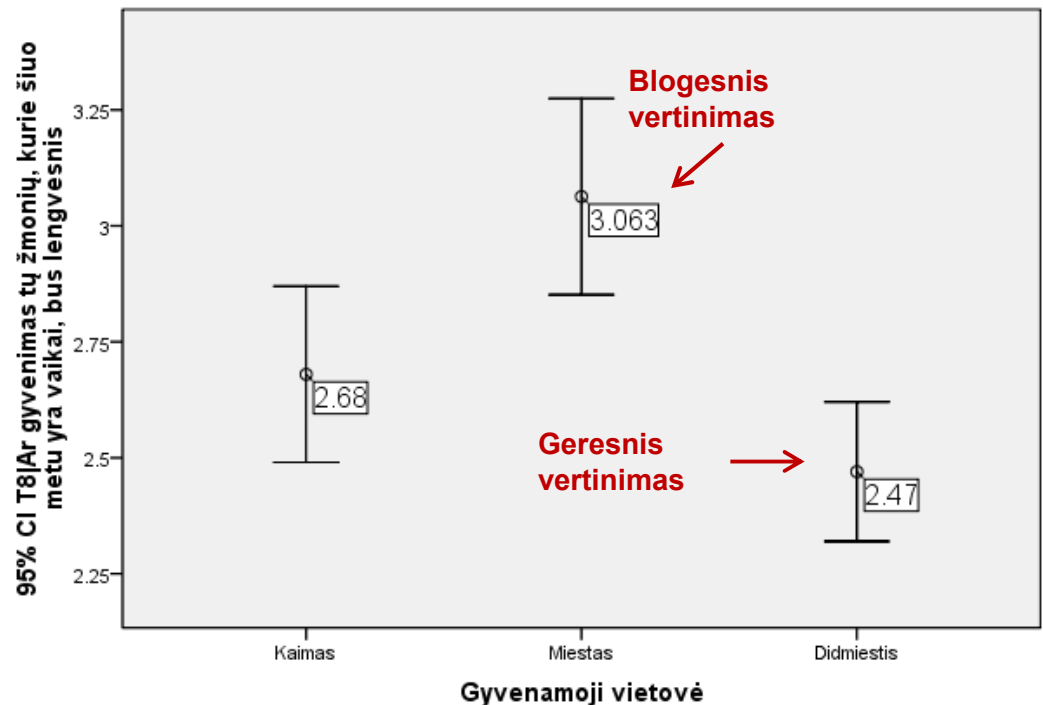
KI: APIBŪDINKITE SAVO LŪKESČIUS ATEINANTIEMS 12 MĖNESIŲ. AR GYVENIMO KOKYBĖ LIETUVOJE BUS: 0 - daug geresnė, ..., 6 - daug blogesnė
Kruskal Wallis test $p=0.000$

Šalies situacijos vertinimas 2

- Didmiečių gyventojai geriau vertina ateinančių kartų gyvenimo kokybę, nei miestų gyventojai.
- Kaimo gyventojų vertinimas sutampa su šalies vidurkiu (2,68)

Ateinančių kartų gyvenimo kokybės vertinimai

KAIP JŪS MANOTE, AR APSKRITAI GYVENIMAS TŪ ŽMONIŲ, KURIE ŠIUO METU YRA VAIKAI, BUS LENGVESNIS, SUNKESNIS AR PANASUS KAIP JŪSŲ KARTOS ŽMONIŲ GYVENIMAS?
0 - daug lengvesnis, 6 - daug sunkesnis
Kruskal Wallis test p=0.00

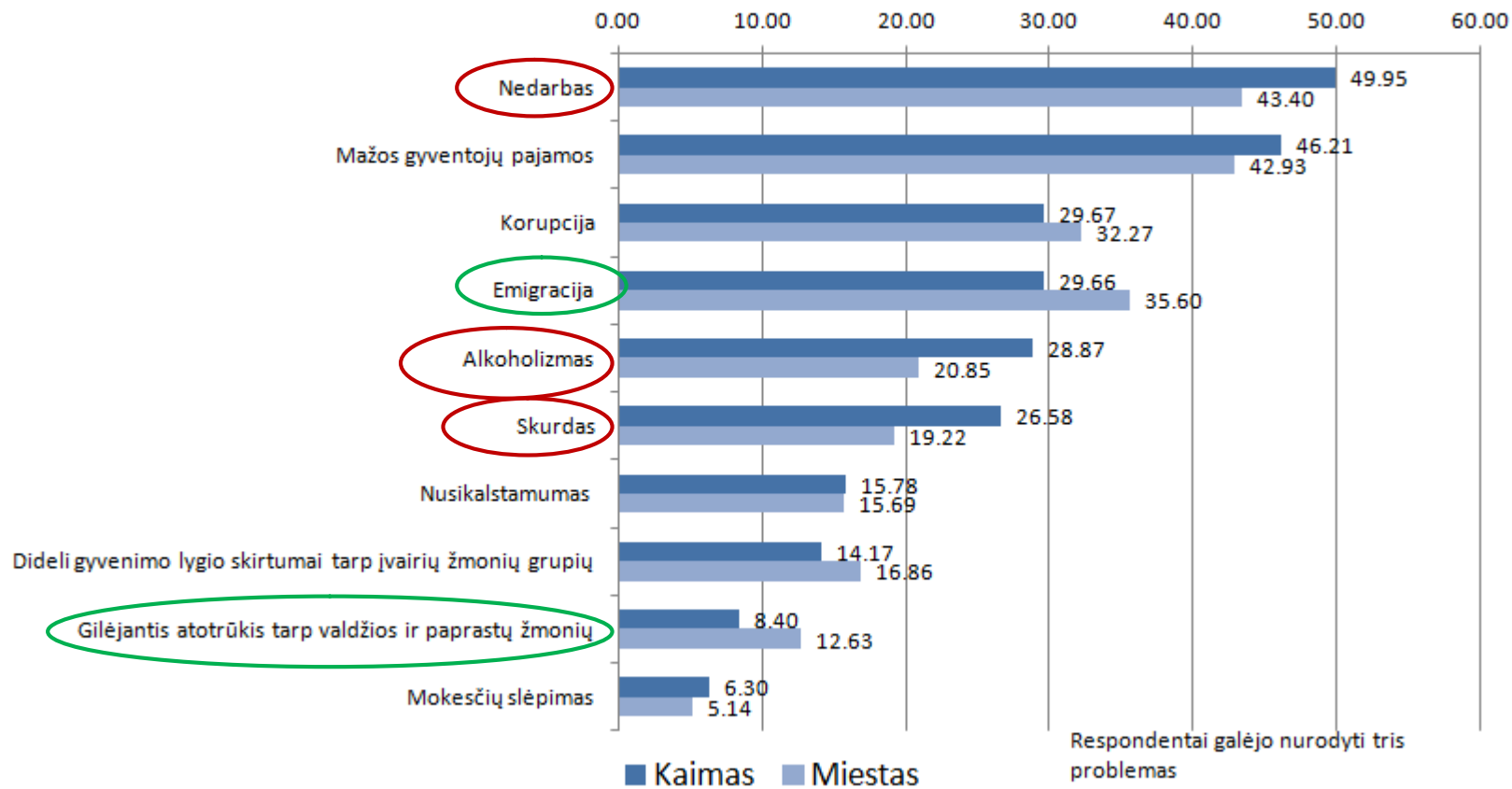

Šalies situacijos vertinimas 2

- Vertinant pagrindines šalies problemas, didelių skirtumų tarp miesto ir kaimo gyventojų požiūrių nėra.
- Pagrindinėmis problemomis Lietuvoje tiek miesto tiek kaimo gyventojai įvardina šias:
 - Nedarbas
 - Mažos gyventojų pajamos
 - Korupcija
 - Emigracija
 - Alkoholizmas

Miesto ir kaimo gyventojų požiūriai į pagrindines problemas Lietuvoje

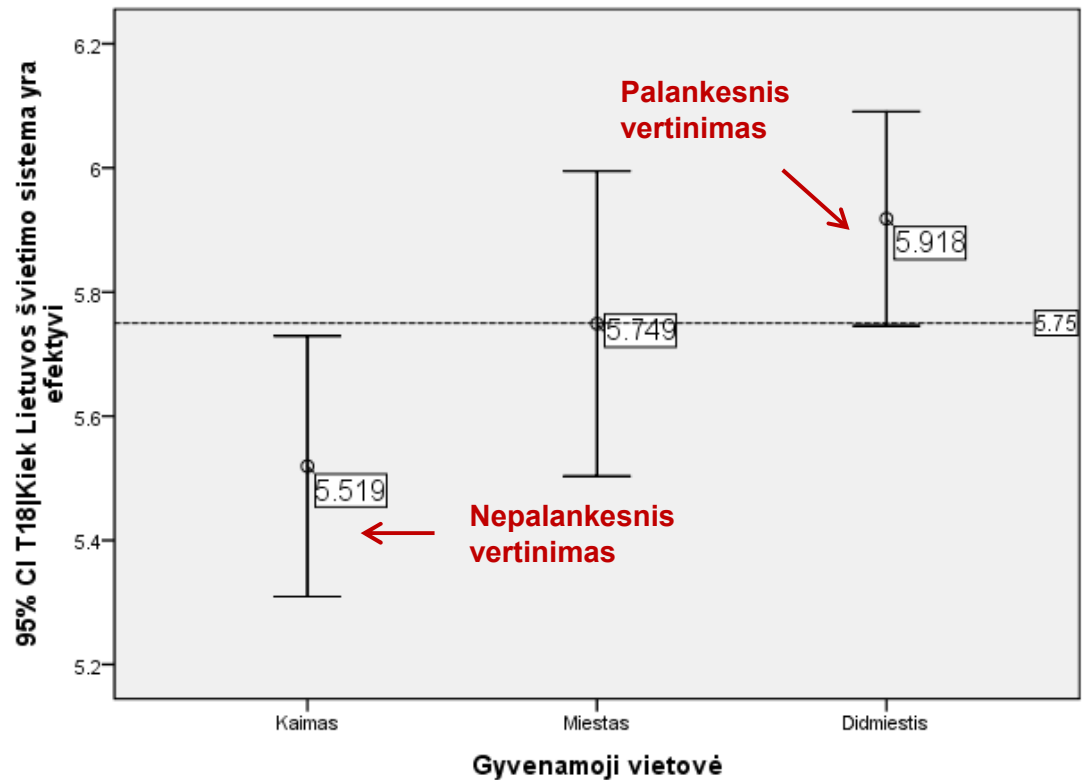

Socialinės politikos vertinimai

- Kaimo gyventojai prasčiau vertina švietimo sistemos efektyvumą negu miesto gyventojai
- Vertinant sveikatos apsaugos sistemos efektyvumą, gyventojų vertinimai pagal gyv. vietovę nesiskiria

Švietimo sistemos efektyvumo vertinimas pagal gyv. vietą
Vidurkiai

KL: KIEK, JŪSŲ NUOMONE, LIETUVOS ŠVIETIMO SISTEMA YRA EFEKTYVI?
0- ypač neefektyvi; 10 - ypač efektyvi
Kruskal Wallis testas $p=0.003<0.05$

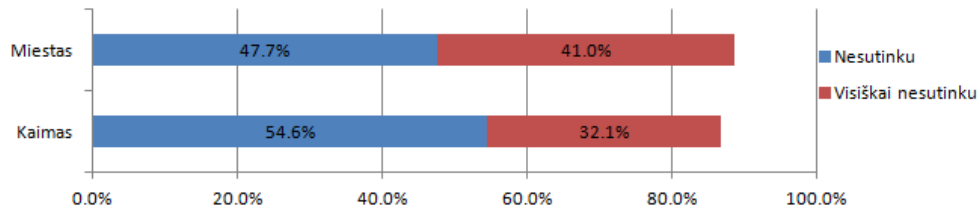
Socialinės politikos vertinimai

- Buvo tiriama socialinės politikos vertinimai šiose srityse:
 - Darbo rinka ir užimtumas
 - Socialinė lygybė ir socialinė apsauga
 - Sveikatos priežiūra
 - Šeimos politika
 - Švietimo politika
 - Aplinkos politika
- Didžiausi vertinimų skirtumai pagal gyv. vietovę atsiskleidė socialinės lygybės ir socialinės apsaugos bei šeimos politikos vertinimuose.

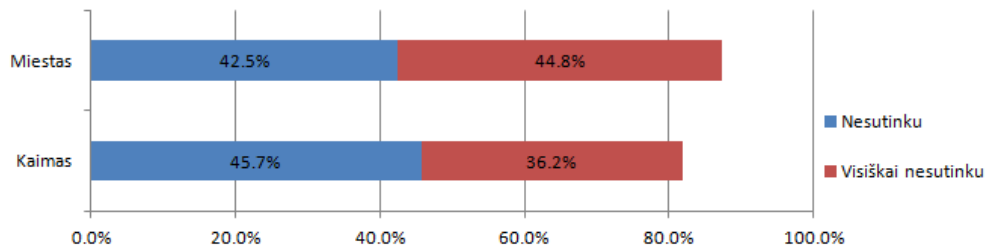

Socialinės politikos vertinimai: socialinė lygybė ir apsauga

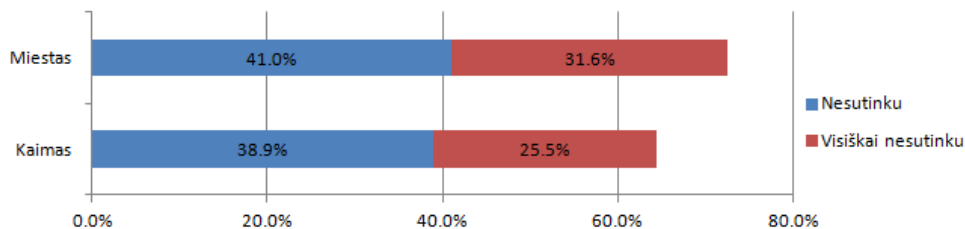
Lietuvoje sėkmingai mažinami turtingiausių ir vargingiausių gyventojų pajamų skirtumai
nepritavimo proc.

Lietuvoje užtikrinama ori senatvė
nepritavimo proc.

Negalintiems dirbti ar laikinai darbo neturintiems žmonėms valstybė teikia paslaugas ir išmokas, kurios užtikrina jų visavertį gyvenimą
nepritavimo proc.

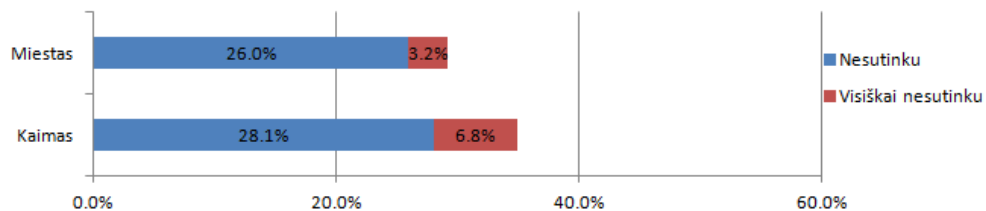
- Miestų gyventojai nepalankiau vertina socialinės apsaugos sritis visuose teiginiuose, negu kaimo gyventojai.

Socialinės politikos vertinimai: šeimos politika

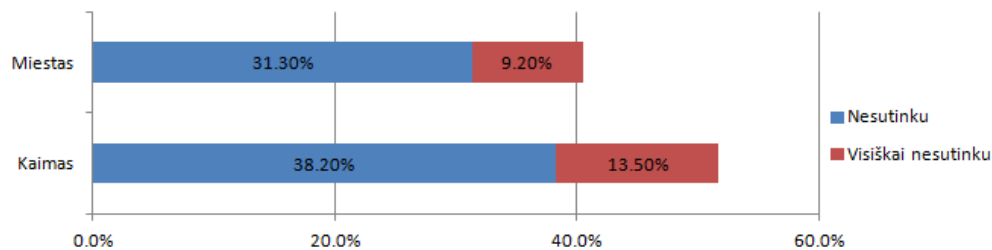
Lietuvoje šeima yra laikoma vertybe

nepritavimo proc.

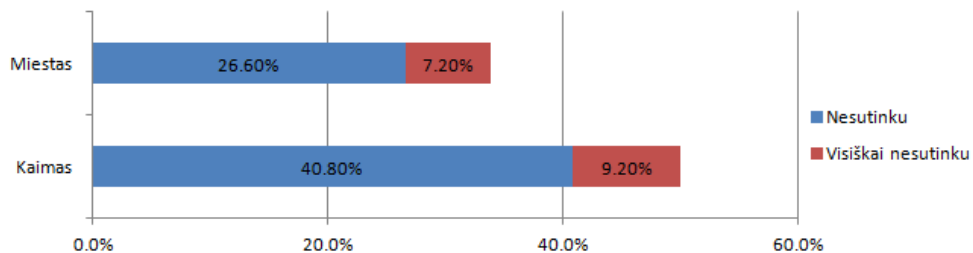
Lietuvoje galima sėkmingai derinti darbą ir šeimą

nepritavimo proc.

Lietuvoje sukurta šeimai palanki gyvenamoji aplinka

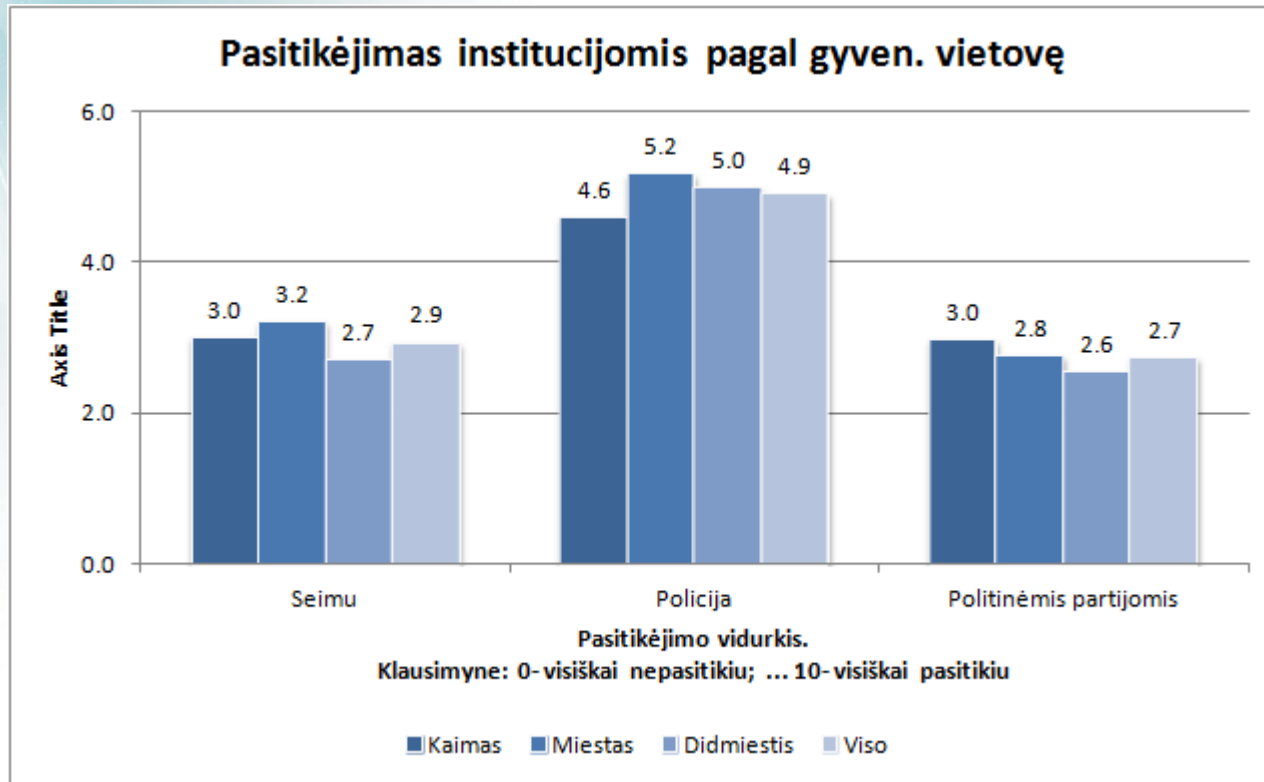
nepritavimo proc.

- Tačiau šeimos politikos sritis daug negatyviau vertina kaimo gyventojai – tiek gyvenamąją aplinką, tiek galimybes derinti darbą ir šeimą.

Pasitikėjimas: institucijos

ISSP 2012 m.

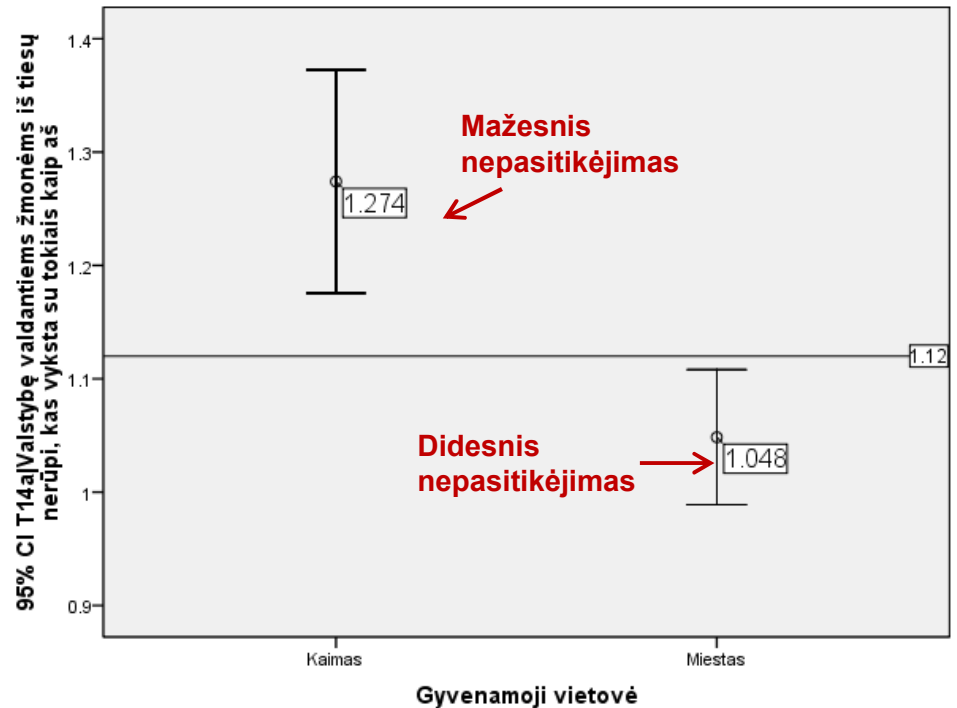
- Apskritai, pasitikėjimas institucijomis yra labai žemas.
- Pagal gyvenamąją vietovę skiriasi pasitikėjimas Seimu, policija ir politinėmis partijomis, o nesiskiria spauda ir teisine sistema
- Kaimo gyventojai šiek tiek daugiau pasitiki Seimu ir politinėmis partijomis, nei didmiesčių gyventojai, tačiau mažiau pasitiki policija nei miestų ir didmiesčių gyventojai.

Socialinis ir politinis pasitikėjimas

- Socialinio pasitikėjimo skirtumų pagal gyvenamąją vietovę tyrimas neatskleidė.
- Politinis pasitikėjimas skiriasi. Didesnį nepasitikėjimą išreiškė miesto gyventojai.

Pritariate ar nepritariate: Valstybę valdantiems žmonėms iš tiesų nerūpi, kas vyksta su tokiais žmonėmis kaip aš

0- labai pritaria, 4 - labai nepritaria
Man-Whitney U testas, $p=0.001 < 0.05$

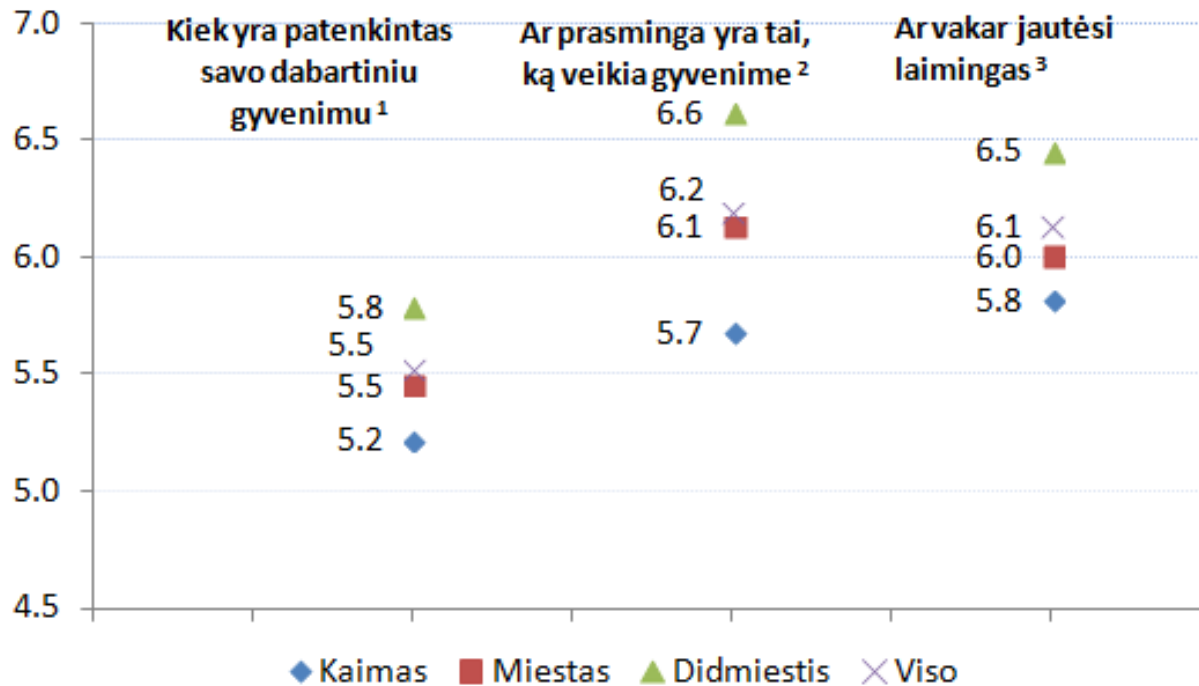
Asmeninės situacijos vertinimas

- Emigracinės nuostatos nesiskiria pagal gyvenamąją vietovę. Nors emigracinės intencijos yra aukštos – 34,2 % respondentų teigia, kad jie išvyktų visam laikui (!) gyventi į kitą šalį, jei turėtų labai gerą galimybę.
- Taip pat nėra skirtumų požiūriuose į pokyčius, vykstančius Lietuvos visuomenėje. Tik 10 proc. respondentų teigia, kad pokyčiai jiems patinka ir atveria naujų galimybių. Beveik trečdaliui (27%) pokyčiai nepatinka, ir žmonėms sunku prie jų prisitaikyti.

Asmeninės situacijos vertinimas

Subjektyvus asmeninės gerovės vertinimas. Vidurkiai

1: reikšmės: 0 - visiškai nepatenkintas, ..., 10 - visiškai patenkintas

2: reikšmės: 0 - visiškai neprasminga, ..., 10 - labai prasminga

3: reikšmės: 0 - ypač nelaimingas, ..., 10 - ypač laimingas

- Subjektyvios gerovės vertinimai skiriasi pagal gyvenamąją vietovę.

Didmiesčio, miesto ir kaimo gyventojų portretas: požiūrių ir socialinių problemų vertinimų skirtys

Miestas

- Labiau akcentuojama emigracija, gilėjantis atotrūkis tarp valdžios ir paprastų žmonių .
- Negatyvesnis socialinės lygybės ir socialinės apsaugos situacijos vertinimas.
- Aukštesnis pasitikėjimas policija, žemesnis - Seimu ir politinėmis partijomis.
- Pozityvesnis požiūris į asmeninę situaciją, ypač didmiesčiuose.

Didmiesčio, miesto ir kaimo gyventojų portretas: požiūrių ir socialinių problemų vertinimų skirtys

Kaimas

- Didesnis pesimizmas vertinant artimiausios ateities perspektyvą.
- Labiau akcentuojamos nedarbo, alkoholizmo ir skurdo problemos, negu mieste.
- Kritiškesnis požiūris į švietimo sistemą.
- Aukštesnis pasitikėjimas politinėmis institucijomis, žemesnis – policija.
- Negatyvesnis šeimos politikos vertinimas, ypač vertinant šeimai palankią aplinką,
- Didesnis pesimizmas asmeninės situacijos vertinime, ypač vertinant veiklos prasmingumą.

Ačiū už dēmes!